

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

AASTAARUANNE

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE 2024

Lisateavet Euroopa Andmekaitseinspektori kohta leiate meie veebisaidilt edps.europa.eu.

Veebisait täpsustab ka meie uudiskirja [tellimisfunktsiooni](#).

Tõlkimine toimub neuromasina e-tõlkevahendite abil, mis põhinevad ELi professionaalse tõlkimise ajalool.

Brüssel, Belgia: PWC ELi teenused EEIG

© Disain ja fotod: PWC EU Services EEIG, Euroopa Andmekaitseinspektor & Euroopa Liit

© Euroopa Liit, 2025

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Euroopa andmekaitseinspektori autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks või reprodutseerimiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguse omajalt.

Eessõna

Mul on hea meel tutvustada Teile Euroopa Andmekaitseinspektori 2024. aasta aruannet – eriväljaannet, millega lõpetatakse Euroopa Andmekaitseinspektori volitused 2020–2024 ja meie 20. aastapäeva tähistamine.

Käesolev aasta on seega andnud võimaluse teha kokkuvõtte ametiajal tehtud tööst, juhindudes meie kolme samba põhimõtetest: Tulevikusuundade analüüs – tegevus – solidaarsus; prognoosida tehnoloogia eeliseid ja eesseisvaid probleeme, pakkuda vajalikke vahendeid ja võtta tõhusaid meetmeid andmekaitseküsimuste lahendamiseks ning tagada inimeste eraelu puutumatuse kaitse vastavalt ELi väärtustele.

Nagu rõhutati Euroopa andmekaitseinspektori tippkohtumisel: 2024. aasta juunis toimunud andmete übermõtestamine demokraatlikus ühiskonnas, isikuandmete töötlemise viis ja digimaastik tervikuna on märkimisväärselt arenenud ning selle masinad on pidevas liikumises.

Mõistes seda positiivsetest ja keerulisematest aspektidest koosnevat pidevat digitaalset lihvimist, investeeris Euroopa Andmekaitseinspektor sel aastal ettevalmistustesse tehisintellekti arendamiseks ja kasutamiseks ELi institutsioonides, organites ja asutustes.

Enne tehisintellekti käsitleva õigusakti alusel hiljuti omandatud ülesandeid pädeva turujärelevalveasutusena hisintellektisüsteemide järelevalveks ja teavitatud asutusena teatavate suure riskiga tehisintellektisüsteemide vastavuse hindamiseks käivitas Euroopa Andmekaitseinspektor 2024. aasta mais oma tehisintellektistrateegia. See põhineb kolmel peamisel sambal: juhtimine, riskijuhtimine ja järelevalve. Euroopa Andmekaitseinspektor lõi ka oma tehisintellekti üksuse, mis koosneb erinevatest ekspertidest. Nüüd, 2024. aasta lõpus, oleme selle strateegia käivitanud. Oleme loonud toimiva tehisintellekti korrespondentide võrgustiku, kuhu kuuluvad erinevad spetsialistid kõigist ELi institutsioonidest, et edendada koostööd ja järjepidevat lähenemisviisi tehisintellekti kasutamisele, edendades tehisintellektipädevust, riigihankeid ning kestlike ja õiglase ELi-kesksete tehisintellektivahendite katseprogramme, ning avaldanud ELi institutsioonide jaoks selleteemalised suunised.

Tulevikusuundade analüüs, ennetav tehnoloogia ja digimaastiku lained kajastusid kogu aasta jooksul ka muudes meie töövaldkondades.

Oma tehnoloogia ja eraelu puutumatuse üksusega jälgisime tehnoloogia arengut, eelkõige neuroandmeid, ja erinevaid tehisintellektil põhinevaid tehnoloogiaid, nagu otsingupõhine laiendatud põlvkond, seadmepõhine tehisintellekt, masinõppeta õppimine ja paljud teised.

Meie eesmärk selles töös on alati rõhutada tehnoloogiatega võimalusi, piiranguid ja riske (millest mõned on tundmatud – paratamatult) üksikisikute isikuandmetele ja eraelu puutumatusele. Sellest lähtuvalt juhime seda, kuidas vaikimisi ja lõimitud andmekaitse on lõimitud nende elutsükklisse, oma mõjuga rahvusvahelistel foorumitel ja platvormidel, nagu Interneti privaatsustehnika võrgustik või rahvusvaheline andmekaitse ja tehnoloogia tööühm.

Poliitika ja konsultatsioonide seisukohast – mis on veel üks Euroopa Andmekaitseinspektori põhivaldkondadest ja üksus, kus ta tegutseb – andsime ELi kaasseadusandjale nõu digieeskirjade kohta, mis hõlmavad tehisintellekti käsitlevat õigusakti, digitaskute määruste eelnõusid ja tervisetehnoloogia kasutamist käsitlevaid määrusi. Need näited teemadest, mille kallal oleme töötanud, näitavad meie töö otsest mõju ELi kodanike igapäevaelule ning nende infoturbele ja eraelu puutumatusele.

Turvalisema digitaalse tuleviku loomine algab täna. Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalve- ja jõustamisüksusega kahekordistasime ELi institutsioonidele oluliste vahendite pakkumist kas järelevalvealaste arvamuste, ELi/EMP-välistes riikidesse isikuandmete edastamise kontrollimise ja lubamise, koolituste ja andmekaitseametnike võrgustike loomise vormis, et tagada nende vastavus ELi andmekaitsealastele õigusaktidele nii praegu kui ka tulevikus.

Julgustame neid kujundama ja jagama privaatsusharjumusi ehk teisisõnu näitama eeskuju andmekaitse valdkonnas.

Koostöö on lojaalne liitlane ELi andmekaitse-eeskirjade järjepideval kohaldamisel ja nende tõstmisel ülemaailmsetele standarditele. Seda silmas pidades tegime pidevalt koostööd Euroopa Andmekaitsekooguga, mille liige ja sekretariaadi pakkuja me oleme, et tegeled kogu ELi hõlmavate andmekaitse ja eraelu puutumatuse küsimustega. Juhtisime mitmeid eraelu puutumatust edendavaid arutelusid, osaledes mitmepoolsetel foorumitel, näiteks G7 andmekaitse- ja eraelu puutumatuse asutuste ümarlaval ning rahvusvaheliste organisatsioonide seminaridel, mida me igal aastal ühiselt korraldame.

Me ei saa tulevikku ennustada, kuid saame kasutada oma ressursse, inimteavet ja eksperditeadmisi, et valmistuda digimaastiku mitmesugusteks võimalusteks ja riskideks.

Wojciech Wiewiórowski
Euroopa andmekaitseinspektor

1 PEATÜKK

Euroopa andmekaitseinspektori tutvustamine

1.1.

Euroopa andmekaitseinspektor

1.1.1.

Kes me oleme

Euroopa Andmekaitseinspektor on [Euroopa Liidu sõltumatu andmekaitseasutus](#), kes vastutab järelevalve eest isikuandmete töötlemise üle Euroopa institutsioonides, organites ja asutustes. Nõustame ELi institutsioone uutes isikuandmete kaitsega seotud seadusandlikes ettepanekutes ja algatustes. Jälgime uute tehnoloogiate mõju andmekaitsele ja teeme koostööd järelevalveasutustega, et tagada ELi andmekaitse-eeskirjade järjepidev jõustamine.

1.1.2.

Meie missioon

Andmekaitse on ELi õigusega kaitstud põhiõigus. Edendame ELi institutsioonides tugevat andmekaitsekultuuri.

Meie väärtused ja põhimõtted

Teostame oma tööd vastavalt järgmisele neljale väärtusele.

- **Erapooletus:** Töötamine meile antud õiguslikus ja poliitilises raamistikus, olles sõltumatu ja objektiivne, leides õige tasakaalu kaalul olevate huvide vahel.
- **Terviklikkus:** Järgida kõrgeimaid käitumisnorme ja teha alati seda, mis on õige.
- **Läbipaistvus:** Selgitus selle kohta, mida ja miks me teeme, selges keeles, mis on kõigile kättesaadav.
- **Pragmatism:** Sidusrühmade vajaduste mõistmine ja praktilisel viisil toimivate lahenduste otsimine.

1.1.3.

Mida me teeme

Meil on viis peamist töövaldkonda.

- **Järelevalve ja nõuete täitmise tagamine:** Jälgida isikuandmete töötlemist ELi institutsioonides, et tagada nende vastavus andmekaitse-eeskirjadele.
- **Poliitika ja konsulteerimine:** Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja nõukogu nõustamine seadusandlike ettepanekute, rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide, rahvusvaheliste lepingute ja muude andmekaitset mõjutavate algatuste osas.
- **Tehnoloogia ja eraelu puutumatus:** Isikuandmete kaitset mõjutava tehnoloogia arengu jälgimine ja hindamine. Jälgime, et ELi institutsioonides isikuandmete töötlemist toetavad süsteemid rakendaksid piisavaid kaitsemeetmeid, et tagada andmekaitse-eeskirjade järgimine. Rakendame Euroopa Andmekaitseinspektori digiüleminekut.
- **Tehisintellekti valmidus:** Tehisintellekti käsitleva õigusakti kohaselt tegutseme teavitatud asutuse ja turujärelevalveasutusena, et hinnata ELi institutsioonide arendatavate, juurutatavate ja kasutatavate suure riskiga tehisintellektisüsteemide nõuetele vastavust. Tagame, et ELi institutsioonid kasutavad, arendavad ja võtavad tehisintellekti kasutusele sidusalt ja kooskõlas tehisintellekti käsitleva õigusaktiga. Meie kohustused kätkevad endas hea juhtimistava, riskijuhtimise ja järelevalve põhimõtteid.
- **Koostöö:** Koostöö andmekaitseasutustega, et edendada järjepidevat andmekaitset kogu ELis ja kõrgeid andmekaitsestandardeid kogu maailmas. Meie peamine platvorm koostöös ELi/EMP andmekaitseasutustega on [Euroopa Andmekaitsekoostöö](#), kellele pakume ka sekretariaati ja kellel on [vastastikuse mõistmise memorandum](#), milles määratakse kindlaks, kuidas me koostööd teeme.

Iga eespool loetletud pädevusvaldkond hõlmab üksusi ja sektoreid, mis koondavad mitmesuguseid õigus- ja tehnilisi eksperte ning muid oma valdkonna spetsialiste kogu Euroopa Liidust.

1.1.4.

Meie võimed

ELi institutsioonide andmekaitseasutuse volitused on sätestatud [määruses \(EL\) 2018/1725](#).

Selle määruse alusel saame näiteks hoiatada või noomitada Euroopa Ülikool-Instituuti, kes töötleb isikuandmeid ebaseaduslikult või ebaõiglaselt; anda ELi institutsioonidele korraldus rahuldada üksikisikute õiguste kasutamise taotlused; kehtestada konkreetse andmetöötlustoimingu suhtes ajutine või alaline keeld; määrata ELi institutsioonidele haldustrahve; saata asi Euroopa Liidu Kohtusse.

Samuti on meil konkreetsed volitused teha järelvalvet selle üle, kuidas järgmised ELi organid ja asutused isikuandmeid töötlevad:

- Europol - [määruse \(EL\) 2016/794](#) kohane Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet.
- Eurojust - [määruse \(EL\) 2018/1727](#) kohane Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase KoostööK Amet.
- EPPO - Euroopa Prokuratuur vastavalt [määruse \(EL\) 2017/1939](#).
- Frontex - [määruse \(EL\) 2019/1896](#) kohane Euroopa piiri- ja rannikuvalve.

Alates 2024. aastast on Euroopa Andmekaitseinspektor saanud tehisintellekti käsitleva õigusakti alusel uued volitused ja rollid teavitatud asutuse ja turujärelevalveasutusena, et hinnata ELi institutsioonide arendatavate, juurutatavate ja kasutatavate suure riskiga tehisintellektisüsteemide nõuetele vastavust.

1.2.

Euroopa Andmekaitseinspektori strateegia 2020-2024

Ühendatud maailmas, kus andmed liiguvad üle piiride, aitab solidaarsus Euroopas ja rahvusvaheliselt tugevdada õigust andmekaitsele ning panna andmed inimeste jaoks toimima kogu ELis ja mujal.

[Euroopa Andmekaitseinspektori 2020.-2024. aasta strateegias](#) keskendutakse kolmele sambale: Tulevikusuundade analüüs, tegevus ja solidaarsus, et kujundada turvalisemat, õiglasemat ja kestlikumat digitulevikku.

- **Tulevikusuundade analüüs:** Meie pühendumus olla tark institutsioon, mis võtab pikaajalise ülevaate andmekaitse suundumustest ning õiguslikust, ühiskondlikust ja tehnoloogilisest kontekstist.
- **Meede:** Töötada ennetavalt välja vahendid, et ELi institutsioonid oleksid andmekaitse valdkonnas maailmas esirinnas. Edendada ELi täitevasutuste tegevuse sidusust, väljendades tugevamalt tõelist Euroopa solidaarsust, koormuse jagamist ja ühist lähenemisviisi.
- **Solidaarsus:** Oleme veendunud, et õiglus nõuab kõigi eraelu puutumatuse kaitsmist kõigis ELi poliitikavaldkondades, samas kui kestlikkus peaks olema avalikes huvides toimuva andmetöötamise liikumapanev jõud.

Lisateavet Euroopa Andmekaitseinspektori kohta leiate korduma [kippuvate küsimuste](#) lehelt Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidil.

Lisateavet andmekaitse kohta üldiselt leiate Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidi [sõnastiku](#) lehelt.

2 PEATÜKK

2024. aasta olulisemad sündmused

2020.-2024. aasta ametiaja lõppedes jätkasime oma meetmete elluviimist, et kujundada turvalisemat digitaalset tulevikku, tegutsedes oma peamistes pädevusvaldkondades: **Järelevalve & amp; jõustamine, poliitika & amp; konsulteerimine, tehnoloogia & amp; privaatsus** ja hiljuti **ka tehisintellekt**.

Järelevalve & täitmise tagamise valdkonnas:

- **nõustas ELi institutsioone kavandatud andmetööstustoimingutes järelevalvearvamuste vormis**, mis käsitlevad näiteks isikuandmete edastamist, üksikisikute õigust eraelu puutumatusel, andmete säilitamist ja andmete eriliikide töötlemist;
- **uurisid andmekaitsealaste õigusaktide väidetavaid rikkumisi ELi institutsioonide poolt**, näiteks Microsofti vahendite kasutamist Euroopa Komisjoni poolt või profiilanalüüsi ja automatiseeritud otsuste tegemist ELi institutsioonide poolt;
- **auditeeritud ELi institutsioonidel teha kindlaks oma andmekaitsetavade tugevad ja nõrgad küljed**, näiteks värbamise, terviseandmete töötlemise ja laste andmete teadusuuringute eesmärgil töötlemise valdkonnas;
- **käsitles kaebusi üksikisikutelt, kes usuvad, et Euroopa Ülikool-Instituut** on rikkunud nende andmekaitseõigusi, sealhulgas seoses värbamise kaugtestimise ja sotsiaalmeediakampaaniate mikrosuunamisega;
- **kaitsta eraelu puutumatust ning Euroopa Andmekaitseinspektori institutsioonilist rolli ja otsuseid Euroopa Liidu Kohtus**;
- **tegi koostööd ELi institutsioonide andmekaitseametnikega, et järgida järjepidevaid ja sidusaid andmekaitsestandardeid** kogu ELi avalikus halduses, korraldades seminare, koolitusi, ümarlaudu ja mitmesuguseid kohtumisi;
- **viinud lõpule järelevalvetöö kolmes põhivaldkonnas**: Tehisintellekt, isikuandmete rahvusvaheline edastamine ja koostöö ELi andmekaitseasutustega.

Poliitika & konsultatsiooni valdkonnas:

- **andis 97 vastust Euroopa Komisjoni seadusandlikele konsultatsioonitaotlustele arvamuste, ametlike ja mitteametlike märkuste vormis, andes nõu ELi õigusaktide eelnõude ja rahvusvaheliste lepingute andmekaitsealase mõju kohta mitmesugustel teemadel, sealhulgas justiits- ja siseküsimused, digireeglistik, tehisintellekt, rahvusvahelised õiguskaitselepingud, suuremahulised IT-süsteemid, tervishoid, transport;**
- **aitas aktiivselt kaasa järjepidevate ja sidusate andmekaitse-eeskirjade ja -tavade edendamisele ja edasiarendamisele kogu ELis, eelkõige meie liikmesuse kaudu Euroopa Andmekaitsekoostöökeskust;**
- **edendas rahvusvahelist koostööd, et edendada kõrgeid ülemaailmseid ELi andmekaitsestandardeid, näiteks andmekaitse- ja eraelu puutumatuse kaitse asutuste G7 kohtumisel või ülemaailmsel eraelu puutumatuse assambleel.**

Tehnoloogia & privaatsuse valdkonnas:

- **prognoosis ja analüüsis digi- ja tehnoloogiaarengut, tuues TechSonari ja TechDispatchi väljaannetes ja netisaadetes esile nende võimalused ja riskid, keskendudes tehisintellektile ja ulatuslikele suundumustele, nagu neurotehnoloogia;**
- **korraldas meie Interneti privaatsustehnika võrgustiku (IPEN) automatiseeritud otsuste tegemise kohta;**
- **aidanud ELi institutsioonidel tegeleda andmetega seotud rikkumistega, neist üle saada ja neid ennetada ning luua teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ja algatusi;**
- **ELi institutsioonide auditeeritud IT-süsteemid alates veebisaitidest kuni suuremahuliste infosüsteemideni, nagu Schengeni ja viisainfosüsteemid;**
- **jätkasime digiüleminekuga seotud tegevust, näiteks ajakohastasime veebisaidi töendite kogujat ja ühtlustasime oma IT-toe korraldust;**
- **valmis Euroopa Andmekaitseinspektori muutuvaks rolliks küberturvalisuse valdkonnas küberturvalisuse määrusega 2023/2841 ja selleks, et parandada Euroopa Andmekaitseinspektori valmisolekut selles valdkonnas.**

Sisemiste juhtimismehhanismide ja nõuetele vastavuse toetamine:

- **õigusnõuetele vastavate kvalifitseeritud e-allkirjade omandamine**, mis on meie protsesside **digiteerimise** täiendav element;
- **ISO-põhise organisatsioonilise vormi loomine menetluste koostamiseks**, tagades Euroopa Andmekaitseinspektori protsesside järjepidevuse ja stabiilsuse;
- **53 dokumentidele juurdepääsu taotluse käsitlemine**, mis on seni suurim arv ja märk kasvavast huvist Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse vastu;
- **andmekaitseametnik annab sisetalitustele kui delegeeritud vastutavatele töötajatele sõltumatut nõu**, et tagada Euroopa Andmekaitseinspektori vastutus.

Tehisintellektialase **valmisolekuga** seoses teeme järgmist:

- **lõi tehisintellekti üksuse**, et täita Euroopa Andmekaitseinspektori uusi ülesandeid tehisintellekti käsitleva õigusakti alusel;
- **töötas välja ja avalikustas tehisintellekti käsitleva õigusakti strateegia**, mis põhineb juhtimisel, riskijuhtimisel ja järelevalvel;
- **koondas kokku ELi institutsioonide tehisintellekti käsitleva õigusakti korrespondentvõrgustiku**.

Andmekaitsealane teabevahetus hõlmab järgmist:

- **teavitamine Euroopa Andmekaitseinspektori 20. aastapäevast**;
- **mitmekesistada meie veebipõhist kohalolekut**, kasutades erinevaid vahendeid, meediume ja kampaaniaid;
- **viia läbi üritusi, et suurendada meie töö nähtavust** ülemaailmsete andmekaitsestandardite tõstmisel;
- **suhete loomine ja säilitamine ajakirjanike, sidusrühmade ja üldsusega**.

Töötava organisatsioonina:

- **hallata inimressursse ja rahalisi vahendeid** jätkusuutlikul viisil, et täita oma volitusi ja ülesandeid;
- **investeerinud töötajatesse, üksustesse ja sektoritesse**, pakkudes tehisintellektialaseid koolitusi;
- **toetas tehisintellekti üksuse loomist**.

2.1.

2024. aasta peamised tulemusnäitajad

Kasutame mitmeid **Võtmetähtsusega Tulemuslikkuse Põhinäitajaid**, mis aitavad meil oma tulemuslikkust jälgida, pidades silmas Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias sätestatud peamisi eesmärke. See tagab, et me kohandame oma tegevust, kui see on vajalik, et suurendada meie töö mõju ja ressursside tõhusat kasutamist.

Peamiste tulemusnäitajate tulemustabel sisaldab iga peamise tulemusnäitaja lühikirjeldust ja tulemusi 31. detsembri 2024. aasta seisuga. Neid tulemusi mõõdetakse võrreldes esialgsete eesmärkidega või eelmise aasta tulemustega, mida kasutatakse näitajana.

2024. aastal saavutasime või ületasime kõigis peamistes tulemusnäitajates (v.a üks) seatud eesmärgid, mis kinnitab positiivset suundumust saavutada meie strateegilised eesmärgid kogu aasta jooksul.

Üks peamine tulemusnäitaja (KPI7) ei vastanud täielikult seatud eesmärgile seoses Euroopa Andmekaitseinspektori sotsiaalmeedia konto jälgijatega. Eelkõige jälgisime 2024. aastal jätkuvalt oma X-konto (endine Twitter) jälgijate arvu vähenemist, mis on tõenäoliselt tingitud sellel sotsiaalmeediaplatvormil aktiivsete inimeste arvu üldisest vähenemisest.

PEAMISED TULEMUSLIKKUSE NÄITAJAD		TULEMUSED 31.12.2024	EESMÄRK 2024
 PTN 1 Sisemine näitaja	Euroopa andmekaitseinspektori korraldatud või kaaskorraldatud juhtumid, sh väljaanded, mis käsitlevad tehnoloogiaseiret ja tehnoloogia edendamist eraelu puutumatuse ja andmekaitse parandamiseks.	10 juhtumit	5 juhtumit
 PTN 2 Sisemine ja väline näitaja	Tegevused, mis keskenduvad valdkondadevahelistele poliitilistele lahendustele (sisemine & väline)	8 tegevust	8 tegevust

PEAMISED TULEMUSLIKKUSE NÄITAJAD		TULEMUSED 31.12.2024	EESMÄRK 2024
PTN 3 Sisemine näitaja	Rahvusvahelise koostöö raames käsitletavat juhtumid (GPA, CoE, OECD, GPEN, IWGDPT, kevadkonverents, rahvusvahelised organisatsioonid), mille kohta Euroopa andmekaitseinspektor on esitanud olulise kirjaliku panuse	39 juhtumit	10 juhtumit
PTN 4 Sisemine Välisnäitaja	Toimikud, mille puhul Euroopa Andmekaitseinspektor tegutses Euroopa Andmekaitsekoogu kontekstis juhtiva raportööri, raportööri või redaktsioonirühma liikmena	17 faili	10 faili
PTN 5 Sisemine Välisnäitaja	Artikkel 42 Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitsekoogu arvamused , mis on esitatud vastuseks Euroopa Komisjoni seadusandlike konsultatsioonide taotlustele	25 arvamust	25 arvamust
PTN 6 Sisemine Välisnäitaja	Füüsiliste või kaugauditite/-külastuste arv	10 auditit/ külastust	5 auditit/ külastust
PTN 7 Sisemine Välisnäitaja	Euroopa Andmekaitseinspektori sotsiaalmeedia kontode jälgijate arv	X: 28,860 LinkedIn: 82,881 YouTube: 3409 Instagram: 314	Eelmise aasta näitajad + 10%
PTN 8 Sisemine näitaja	Ametikohtade loetelus sisalduvate ametikohtade täitmise määr	98.8%	90%
PTN 9 Sisemine näitaja	Täideviimisekava	96%	90%

Euroopa Andmekaitseinspektori

20. aastapäeva tähistamine

2024. aastal tähistasime oma 20. aastapäeva, mis on verstapost, mis kajastab kahe aastakümne pikkust pühendumist eraelu puutumatuse kaitsmisele ja andmekaitse tuleviku kujundamisele ELis ja mujal. See tähistamine ei olnud mitte ainult võimalus vaadata tagasi varasematele saavutustele, vaid ka võimalus kinnitada Euroopa Andmekaitseinspektori rolli arenevate digiprobleemide lahendamisel.

jaanuaril 2004 loodud Euroopa andmekaitseinspektoril on olnud oluline roll ELi institutsioonide, organite ja asutuste suunamisel pidevalt muutuval digitaalsel maastikul, tagades, et eraelu puutumatus jääb üha enam andmepõhises maailmas põhiõiguseks. Alates tugeva järelvalveraamistiku loomise esimestest päevadest kuni selle hiljutisema panuseni tehisintellekti juhtimisse ja küberturvalisusse oleme pidevalt kohanenud kujunemisjärgus tehnoloogiate ja regulatiivsete probleemidega.

20. aastapäev oli üles ehitatud neljale peamisele sambale: raamat ja ajakava, 20 kõnelust, 20 algatust, mis viivad tippkohtumiseni. Neist igaühe eesmärk on rõhutada Euroopa andmekaitseinspektori mõju ja tema tulevikuvisioni.

Esimene samm koosneb [raamatust](#) ja [ajakavast](#), milles analüüsitakse peamisi andmekaitsealaseid vahe-eesmärke ja Euroopa Andmekaitseinspektori mõju viimase kahe aastakümne jooksul, ning tulevaste probleemide põhjalikust uurimisest.

Teise [samba raames toimub 20 kõnelust maailma juhtivate](#) esindajatega, pakkudes ainulaadseid vaatenurki selle kohta, kuidas andmekaitse ja eraelu puutumatus kujundavad erinevaid valdkondi, nagu küberturvalisus, tehnoloogia, tehisintellekti ruum ja eetika.

[Kolmanda samba raames tehakse 20 algatust üksikisikute põhiõiguste tugevdamiseks](#) ja Euroopa Andmekaitseinspektori lähenemisviisi ajakohastamiseks, et ennetada ja lahendada tulevasi probleeme.

Neljas [samm on meie Euroopa andmekaitsealane tippkohtumine: „Andmete ümbermõtestamine demokraatlikus ühiskonnas“](#), mis toimus 20. juunil 2024 Brüsselis. Ürituse eesmärk oli edendada avatud ja dünaamilisi arutelusid eraelu puutumatuse ja andmekaitse rolli üle tänapäeva demokraatlikes riikides, eelkõige seoses sellega, et riigid, era- või avalik-õiguslikud üksused koguvad üha rohkem andmeid.

Nende nelja sambaga seadsime eesmärgiks ennetada tulevasi probleeme ja võimalusi, varustades digi- ja eraelu puutumatuse valdkonna osalejaid regulatiivsete vahenditega, mis on vajalikud üksikisikute isikuandmete kaitsmiseks. See aastapäev ei olnud lihtsalt mineviku peegeldus, vaid pühendumus tulevikule.

Tugevdades oma missiooni ja kohanedes muutuvate probleemidega, kinnitame taas oma pühendumust üksikisikute õiguste kaitsmisele, kujundades samal ajal poliitikat ja raamistikke, millega määratakse kindlaks andmekaitse eelseisvatel aastatel.

3.1.

Raamat ja kronoloogia

Oma 20. aastapäeva tähistamiseks avaldas Euroopa Andmekaitseinspektor 2024. aasta juunis raamatu „Two Decades of Personal Data Protection. What next?“. See väljaanne kajastab Euroopa Andmekaitseinspektori teekonda, rõhutades tema rolli digimaastiku kujundamisel ja eraelu puutumatuse kaitsmisel. Raamat ei ole pelgalt ajalooline dokument, vaid selles käsitletakse peamisi saadud õppetunde ja prognoositakse tulevasi andmekaitseprobleeme.

Raamat kehastab filosoofiat, et tagasivaatamine on tulevikuks valmistumisel hädavajalik. Selles uuritakse, kuidas oleme

arenenud koos Euroopa andmekaitsealaste õigusaktidega, rõhutades institutsiooni ainulaadset positsiooni õiguslike, tehnoloogiliste ja ühiskondlike arengute ristumiskohas. Arutelude käigus näitlikustati, kuidas andmekaitsest on saanud ELi tugisammas, mõjutades poliitikat väljaspool selle algset kohaldamisala ning kujundades arutelusid demokraatia, digitaalse suveräänsuse ja põhiõiguste üle.

Väljaanne ei ole mitte ainult retrospektiivne, vaid sellel on ka visioon eelseisvateks aastateks. Selles käsitletakse regulatiivseid vahe-eesmärke, eraelu puutumatuse kasvavat keerukust omavahel ühendatud maailmas ja Euroopa Andmekaitseinspektori rolli tekkivate riskidega tegelemisel.

Digiülemineku kiirenedes rõhutatakse käesolevas väljaandes, kui oluline on säilitada tugev ja sõltumatu järelevalve, et kaitsta eraelu puutumatuse õigusi selliste probleemide korral nagu tehisintellekt, piiriülesed andmevood ja muutuvad julgeolekuprobleemid.

Raamatu peamine tugevus peitub selle kaastöölises. Raamatus on 20 peatükki, mille on koostanud mitmekesine eksperdirühm, kuhu kuuluvad Euroopa Andmekaitseinspektori praegused ja endised ametnikud, õigusteadlased, poliitikakujundajad ja andmekaitespetsialistid.

Need väljavaated annavad põhjaliku analüüsi Euroopa Andmekaitseinspektori aastatepikkuse mõju kohta ja tema jätkuva pühendumuse kohta tagada, et eraelu puutumus jääb Euroopa põhiväärtuseks.

3.2.

20 Kõnet

Meie 20. aastapäeva tähistamiseks [käivitas Euroopa andmekaitseinspektor sarja „20 kõnelust“](#). Selles algatuses uuritakse eraelu puutumatuse ja andmekaitse rolli eri sektorites, tuues kokku tehnoloogia, poliitika, akadeemiliste ringkondade ja aktivismi eksperdid. Eesmärk on edendada arutelusid praeguste probleemide, eetiliste kaalutluste ja digitaalse juhtimise tuleviku üle. Erinevaid vaatenurki kutsudes on sarja eesmärk ületada lõhe reguleerimise, tehnoloogilise innovatsiooni ja põhiõiguste vahel.

Kõnelused hõlmavad väga erinevaid teemasid. Arutelud hõlmavad internetipettuse ja identiteedivarguse riske, rangete andmekaitseaduste tähtsust tärkavates digiühiskondades ning tehisintellekti arenevat regulatiivset maastikku. Teistel istungitel keskendutakse eraelu puutumatuse ja inimõiguste kokkupuutepunktile, rõhutades, kuidas andmekaitse kaitseb väärikust ja vabadust. Sõnavõtjad arutavad ka poliitikakujundajate, tööstuse juhtide ja kodanikuühiskonna vastutust selle tagamisel, et eraelu puutumus jääb üha digitaalsemaks muutuv maailmas põhiõiguseks. Uuritakse ka eraelu puutumatust käsitlevate õigusaktide jõustamisega seotud probleeme, eelkõige suurte tehnoloogiaettevõtete puhul. Ekspertid jagavad teavet õigusraamistike, vastavusstrateegiate ja sõltumatute järelevalveasutuste rolli kohta organisatsioonide vastutusele võtmisel.

Seerias käsitletakse ka tehnoloogiliste edusammude laiemat mõju. Vestlused uurivad tehisintellekti eetilist kasutamist, andmehalduse mõju rahvusvahelisele koostööle ja krüpteerimise rolli veebikommunikatsiooni kaitsmisel. Lisaks tuuakse kõnelustes esile juhtumiuuringud ja reaalmaailma näited selle kohta, kuidas eraelu puutumatusega seotud probleeme on eri piirkondades käsitletud. Kõnelustel rõhutatakse, kui oluline on loimida eraelu puutumatusega seotud kaalutlused algusest peale tehnoloogia arengusse.

3.3.

20 Algatust

Muutes soovid tegudeks ja kohustusteks, tegime oma 20. aastapäeva raames tööd 20 algatusega, et pidada sammu areneva digimaastikuga, areneda ja olla tänapäevase andmekaitseasutuse esirinnas.

Igal kuul avaldasime algatused, mis käsitlevad andmekaitseõiguse eri aspekte.

Käsitleti järgmisi teemasid: andmekaitseametnike rolli parandamise algatused, tehisintellekti vahendite analüüs, valdkondadevahelise koostöö tõhustamine.

3.4.

Euroopa andmekaitsealane tippkohtumine: Andmete ümbermõtestamine demokraatlikus ühiskonnas

20. juunil 2024 korraldas Euroopa **Andmekaitseinspektor Brüsselis suure konverentsi, et tähistada oma 20. aastapäeva. Üritusel osalesid andmekaitsespetsialistid, poliitikakujundajad ja tehnoloogiaekspertid, et arutada andmekaitse rolli tänapäeva demokraatlikes riikides.** Ajal, mil digitaalne teave on peamine vara, oli tippkohtumise eesmärk mõelda uuesti läbi, kuidas andmeid hallata, kaitstes samal ajal põhiõigusi ja tagades demokraatliku järelevalve.

Kogu päeva jooksul keskenduti aruteludes andmekaitse, demokraatia ja tehnoloogiliste muutuste kokkupuutepunktile. Üks põhiteema oli demokraatia ja õigusriigi vaheline seos, uurides, kuidas riiklik julgeolekupoliitika mõjutab õigust eraelu puutumatusele.

Kuigi riiklik järelevalve ei ole ELi õigusega täielikult reguleeritud, arutasid eksperdid vajadust suurema demokraatliku vastutuse järele, et tagada nii turvalisus kui ka eraelu puutumatus. Teine keskne arutelu keskendus tehisintellektile ja andmekaitsele, käsitledes tehisintellekti käsitleva õigusakti ja digiturgude õigusakti mõju. Osalejad uurisid, kuidas edendada innovatsiooni, kaitstes samal ajal üksikisikute õigusi.

Suurt tähelepanu pöörati ka avaliku sektori asutuste rollile andmekaitstes. Sõnavõtjad seadsid kahtluse alla, kas praegused õigusraamistikud reguleerivad piisavalt seda, kuidas ametiasutused isikuandmeid käitlevad, eelkõige õiguskaitse ja juhtimise valdkonnas. Arutelu laienes desinformatsiooni küsimusele, kusjuures eksperdid rõhutasid sotsiaalmeediast tulenevaid probleeme avaliku arvamuse kujundamisel. Arutati digiteenuste õigusakti kui olulist vahendit andmete väärkasutamise ja internetis manipuleerimise vastu võitlemisel.

